

Ongelijke Lopers

Koninklijke Nederlandse Schaakbond
een meesterlijke sport

Workshop Vladimir Tukmakov Haarlem 8 januari 2015

Haarlem, 20 januari 2015
15/TSaz/0055/JB

Trainen op verschillende niveau's

Het is duidelijk dat niet iedere trainer kan trainen met dezelfde pupil. Zoals er specialisten zijn voor beginnende schakers, zo zijn er ook specialisten voor wereldtoppers. Vladimir vertelt zijn verhaal vanuit zijn achtergrond als trainer van Anish Giri, maar hij gaat van een model uit wat toepasbaar is op ieder niveau. Volgens Vladimir kan iedere schaaktrainer de volgende fases onderscheiden in zijn trainingen:

- I. basiskennis over onderwerp
- II. illustratieve voorbeelden/fragmenten over dit onderwerp
- III. praktische voorbeelden uit (klassieke) partijen

Een voorbeeld zou kunnen zijn het aanleren van regels voor gezond openingsspel aan de beginnende schaker (de gouden regels in de stappenmethode).

- I. Uitleggen van principes van snelle ontwikkeling, centrum, rokeren etc.
- II. Illustreren met voorbeelden van succesvolle ontwikkeling, en concrete kennis van een paar openingen (zetvolgordes).
- III. Bestuderen van klassieke partijen met een opening.

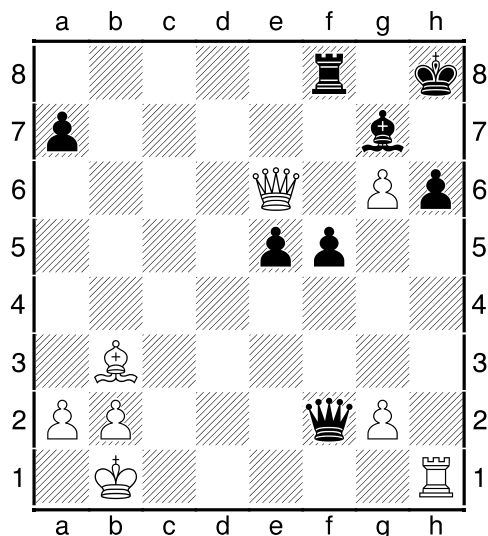
Vanaf een bepaald niveau (bijvoorbeeld dat van IM) dan wordt er misschien niet langer getraind op algemene regels rond een onderwerp, maar meer op de uitzonderingen (want de algemene regels zijn al bekend).

Vladimir wil dit model demonstreren aan de hand van het onderwerp 'ongelijke lopers', en dan zowel ongelijke lopers in het middenspel als in het eindspel.

Ongelijke lopers in het middenspel

Om te beginnen met ongelijke lopers in het middenspel.

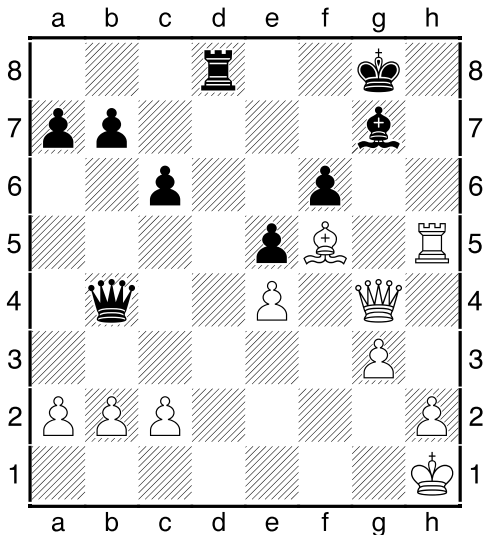
- I. De belangrijkste factor voor ongelijke lopers in het middenspel is het bezit van het initiatief. Omdat de wederzijdse lopers op verschillende diagonalen werken kunnen ze niet geruild worden. Dat maakt dat de partij met het initiatief min of meer met een stuk meer speelt in de aanval.
- II. Illustratieve voorbeelden

Iemand vraagt wie er aan zet is, en Vladimir antwoordt dat dat een hele goede vraag is. Als wit aan zet is dan heeft hij het initiatief en dat is in deze basisstelling meteen beslissend:

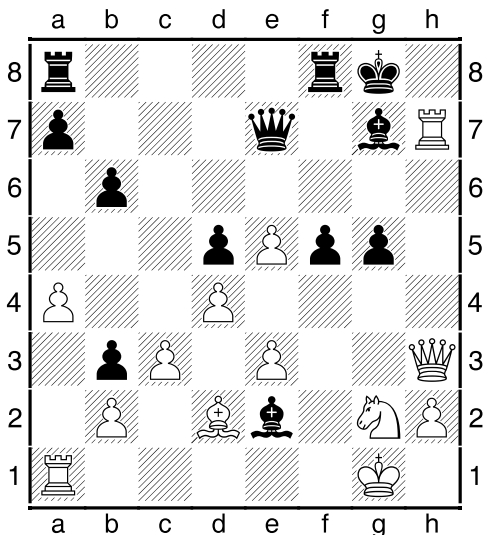
1.Txh6+! Lxh6 2.Dxe5+ (1-0 in de partij Wade-Kuijpers, 1972) 2...Lg7 3.Dh2+ en mat volgt.

Zwart aan zet speelt bijvoorbeeld **1...Df4** gevolgd door **...e5-e4** en nu is het zwart die aanval krijgt.

Ook in deze stelling is wit aan zet. De loper op g7 vervult de ruil van statisticus (hij is neemt amper deel aan het spel). Het is dan ook niet verrassend dat wit wint met **1.Th8+ 1-0** Petrosian – Moldagaev, 1969.

Na deze twee eenvoudige basisvoorbeelden komt Vladimir met een complexer voorbeeld. (Alhoewel het volgens Vladimir nog steeds een relatief ‘makkelijk’ voorbeeld is omdat de aard van de stelling tactisch is).

Merk op dat hier nog niet gaat om een stelling met pure ongelijke lopers. Het lijkt erop dat wit er slecht aan toe is. Zijn pluspion betekent niets, zijn stukken staan passief en zwart lijkt een concrete dreiging te hebben in de vorm van **...Lg4**.

Wit is echter aan zet, in de partij **Larsen-Van Scheltinga**, Hoogovens Beverwijk 1964. Larsen ging verder met:

28.c4!?

de loper moet geactiveerd worden! De correcte manier is immers spelen op initiatief. Opmerkelijk genoeg zijn er twee speelbare alternatieven. Daarvoor moet wit inzien dat het wel meevalt met de dreiging van 1...Lg4.

- 28.Kf2!? Lg4 29.Dh6 Df7 30.Txg7+! Dxc7 31.De6+ Df7 (31...Kh8 32.h4) 32.Dh6 met een zetherhaling.

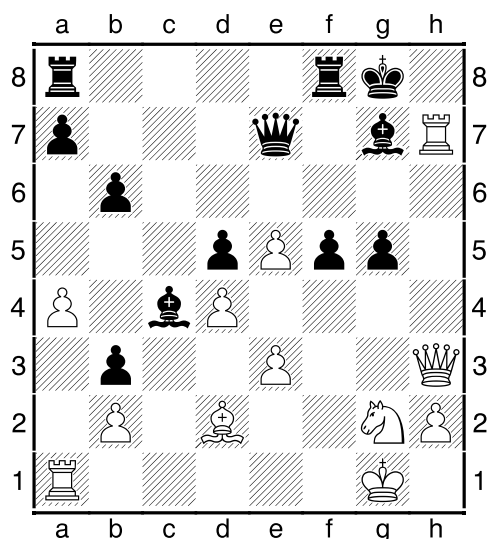
- zelf onmiddellijk 28.Dh6!? is mogelijk: 28...Df7 29.Txg7+! Dxc7 30.De6+ Kh8!? (30...Df7 31.Dh6) 31.Dxd5 Tad8 32.Dxb3 met een scherpe stelling waarin wit voldoende pionnen heeft voor de kwaliteit.

28...Lxc4?

Na deze fout staat zwart meteen verloren!

Correct was 28...dxc4! waarna wit verder gaat met 29.d5! (29.Lc3 Lg4 30.Dh6 f4! 31.exf4 Lxh6 32.Txe7 gxf4) 29...Lg4 30.Txg7+! Kxc7 31.Dg3 met een hele scherpe stelling waarin zwart beslist niet minder staat.

Merk op dat wit beter staat na 28...Tac8 29.cxd5 Tc2 30.Lc3 Txc3 31.bxc3 Ld3 32.Te1! b2 33.Th5 b1D 34.Txb1 Lxb1 35.d6 Dd8 36.Dg3 g4 37.Pf4.

29.Pf4!!

Een schitterende zet. Na nemen komt de g-lijn open.

29...gxf4 30.Kf2!

Nu is alles klaar voor een beslissend ingrijpen van de a1-toren.

30...fxe3+ 31.Lxe3 f4 32.Ld2 Kf7

Zwart verliest ook na 32...Dg5 33.Tg1 Dxc7+ 34.Kxc1.

33.Dh5+ Ke6 34.Dg4+

1-0

III hele partij (voorbeeld Karpov-Hubner)

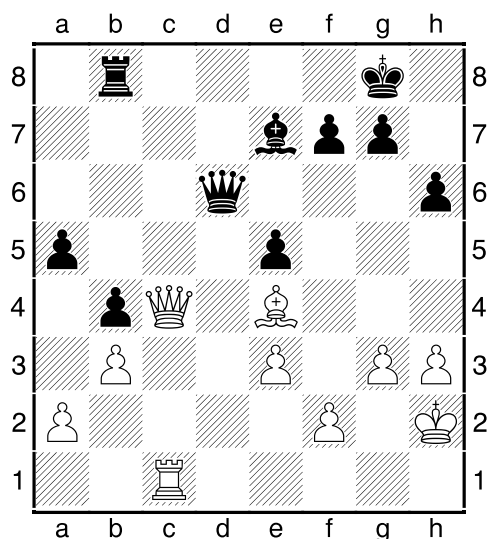
Na fase I en II laat de trainer zijn pupillen hele partijen zien. De trainer laat hele partijen zien om de logica van de partij te demonstreren. Alhoewel Vladimir opmerkt dat de trainer op lager niveau volstaat met fragmenten. De volgende partij is geschikt voor pupillen van tamelijk hoog niveau (IM). Het is een moeilijke partij omdat er lange tijd 'niks' gebeurt. Zo laat de trainer zijn pupil 'voelen' wat het is om met ongelijke lopers te spelen.

Vladimir helpt als trainer Anish met het selecteren van goede voorbeelden. Hij laat hem de hele partij zien in de vorm van een praktische partij: Anish weet niet wie er beter staat, er is geen concrete opdracht wit speelt en wint. Anish moet wanneer Vladimir hem de partij voorspeelt het kritieke moment vinden. Volgens Vladimir is Anish vanwege zijn hoge niveau hier erg goed in. Hij 'voelt' de fout. Op het moment waarop Anish aangeeft te willen stoppen, wordt er gestopt en wordt die stelling uitgespeeld.

Karpov-Hubner, Montreal (10) 1979

1.c4 e5 2.Pc3 Pf6 3.Pf3 Pc6 4.g3 Lb4 5.Pd5 Lc5 6.Lg2 d6 6...e4 7.Ph4 0-0 8.0-0 Te8 9.d3 exd3 10.Dxd3 Pe5 11.Dc2 c6 12.Le3. 7.0-0 0-0 8.d3 h6 9.e3 a5 10.Pc3 Pe7 10...La7 11.a3 Ph7 12.Kh1 Lg4. 11.h3 [11.a3] 11...c6 12.b3 Te8 13.Lb2 Lb6 14.Te1 Ld7 15.Kh2 Pg6 16.Pd2 Le6 [16...Lc7] 17.Pa4 Lc7 18.d4 Tb8 [18...exd4 19.exd4 d5 20.Pc5 Lc8] 19.Tc1 b5 20.dxe5 Pxe5 21.Lxe5 dxe5

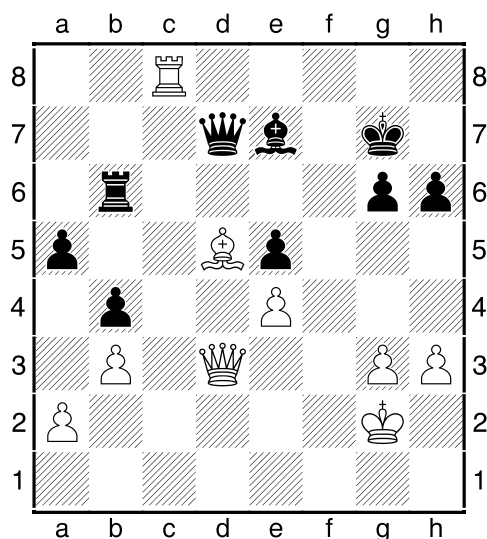
22.Pc5 Ld6 23.cxb5 cxb5 24.De2 [24.Pb7 Db6 25.Tc6 Dxb7 26.Txd6 De7] 24...De7 25.Pxe6 Dxe6 26.Tc6 Tec8 27.Td1 [27.Tec1 Txc6 28.Lxc6 La3 29.Tc2 Tc8 30.Dxb5 Df5] 27...Txc6 28.Lxc6 b4 29.Tc1 Le7 30.Dc4 Dd6 31.Pe4 Pxe4 32.Lxe4

Er staan ongelijke lopers op het bord en wit staat wat beter. Normaal gesproken moeilijk te winnen. Het is nog het middenspel en daarom zegt onze basisregel dat wit moet aanvallen. De stelling zou alleen te winnen moeten zijn met de dames op het bord.

32...g6 33.Kg2 Kg7 34.Ld5 f5 35.e4 f4 36.Dd3 Tb6 37.Tc8 fxc3 38.fxc3 Dd7?

Correct waren 38...Ld8 en 38...h5.

39.Dc4?

Maar ook Karpov onderkende in de partij het kritieke moment niet! Er stond niemand naast zijn bord die zei dat dit het moment was waarop hij kon winnen! Dat is een van de lastigste aspecten van het spelen van een praktische partij. Iedereen kan een combinatie vinden wanneer hij weet dat er iets in zit. Maar je moet dit voelen tijdens de partij.

Winnend was 39.Tg8+ Kh7 en nu niet 40.Txg6? Txg6? 41.Lg8+ omdat zwart niet neemt op g6 maar 40...Td6! speelt met goede remisekansen na 41.Txd6 Dxd6±. Juist is de dubbele aanval 40.De3! Ld8 (40...Te6) 41.Th8+ en mat!

De partij kabbelde nu verder door naar remise:

39...Tf6 [39...Db5 40.Tc7 Kf8 41.Txe7 Kxe7 42.Dc7+ Ke8 43.Lf7+ Kf8 44.Lc4] 40.Tc7 Dd6 41.h4 Tf8 42.Ta7 h5 43.Dc6 Dxc6 44.Lxc6 Tc8 45.Ta6 [45.Txe7+ Kf6 46.Ta7 Txc6 47.Txa5 Tc2+] 45...Lc5 46.g4 hxg4 47.Kg3 Tf8 48.Txa5 Lf2+ 49.Kxg4 Tf4+ 50.Kh3 Txh4+ 51.Kg2 Ld4 52.a4 bxa3 53.Txa3 Tg4+ 1/2-1/2

Ongelijke lopers in het eindspel

We hebben het over twee typen van dit eindspel:

- Toren+Loper-Toren+Loper
- Loper-Loper

I. De basisregels

We beginnen weer bij de basisregels.

- Toren+Loper-Toren+Loper

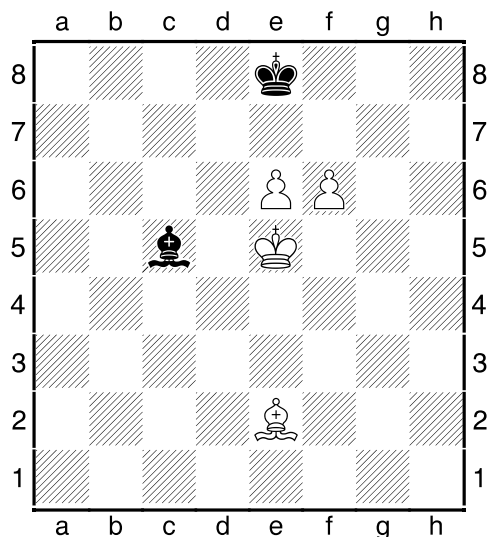
Met torens erop is activiteit nog steeds het belangrijkste (net als in het middenspel). Zowel de sterke als de zwakke kant moeten zich steeds realiseren hoe het staat na torenruil.

- Loper-Loper

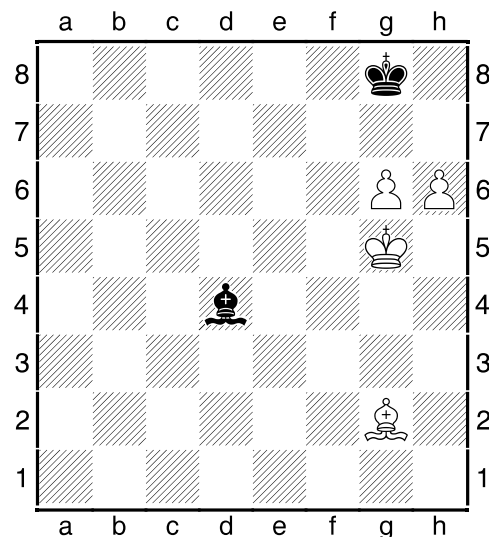
De zwakke kant speelt passief. Hij legt de pionnen vast op de kleur van zijn eigen loper en maakt een vesting. Een pluspion is normaal gesproken niet genoeg om te winnen, zelfs twee pluspionnen winnen niet altijd.

II. Basiskennis/theoretische kennis

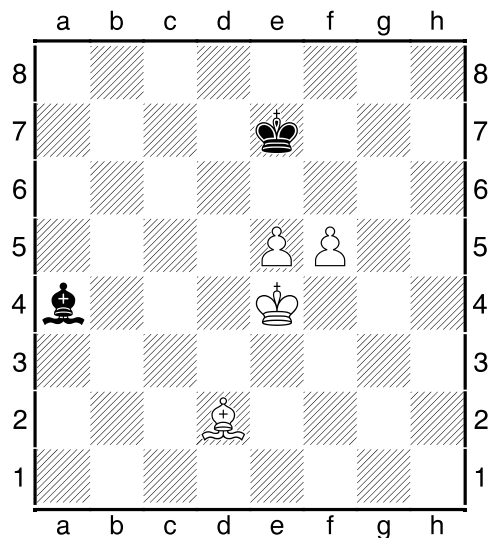
De volgende stap is weer het leren van theoretische winst en remise stellingen. Basiskennis in dit eindspel is noodzakelijk, anders speel je alsof je blind bent.

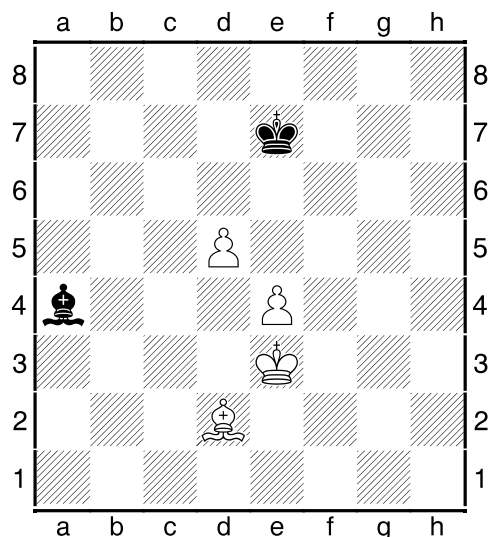
Basisstelling 1: wit wint zonder problemen

Basisstelling 2: opgeschoven naar de rand van het bord is de stelling echter remise. Mits zwart 1.Ld5+ beantwoordt met 1...Kf8.

Wit aan zet wint eenvoudig omdat hij basisstelling kan bereiken met bijvoorbeeld 1.Lb4+ en 2.e6. Zwart aan zet houdt remise met 1...Ld7!.

Wit aan zet wint weer. Zwart aan zet verliest na 1...Ld7 2.e5. Correct is **1...Le8! 2.e5 Lf7 3.Kd4 Kd7** en zwart houdt remise.

Tijdens de workshop ontspoon er zich een discussie tussen Vladimir en enkele deelnemers over de noodzaak om deze stelling te kennen, of om deze op te lossen door logica. Het is een beetje een semantische discussie omdat in beide gevallen er sprake is van specifieke kennis.

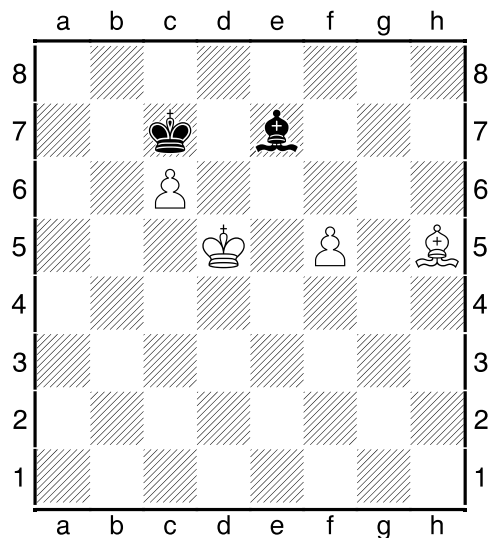
Vladimir hamerde nogal op het belang van het uit het hoofd leren van deze stellingen met de juiste zettenreeks (weinig werk volgens hem).

Dvoretzky geeft in zijn hoofdstuk over ongelijke lopers in *Technique for the Tournament Player* eerst de relevante stellingen waarna hij de regel formuleert dat:

de loper zo geposteerd moet worden dat hij de opmars van de ene pion verhindert en tegelijkertijd de andere pion aanvalt.

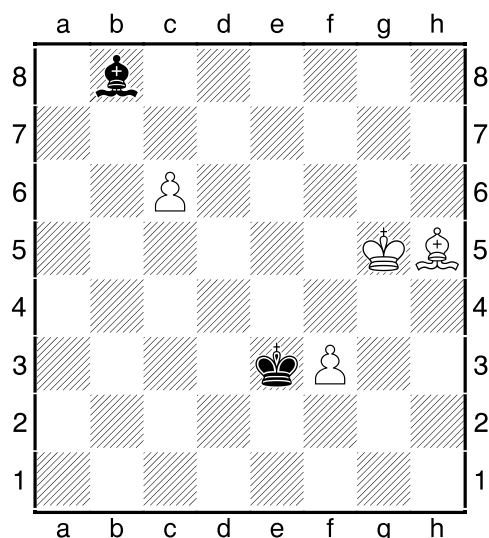
Dit is de logische regel waar de deelnemers op doelden in de discussie.

Dan nog een paar theoretische stellingen waarbij de vrijpionnen niet verbonden zijn. De regel is hier hoe meer lijnen er tussen beide pionnen zijn hoe beter het is voor de aanvaller. Zo is 1 lijn tussen twee pionnen normaal gesproken niet voldoende voor de winst.

Hier is er sprake van 2 lijnen. Een c- en een f-pion winnen meestal (c- en g-pion winnen altijd). Wit aanzet wint bijvoorbeeld door 1.Lf3 en de koning gaat de f-pion ondersteunen.

MAAR

wanneer beide pionnen zijn tegen te houden langs dezelfde diagonaal dan is het weer remise. Hier is het makkelijk om de kritieke velden te blijven controleren. De zwarte koning loopt gewoon mee met de witte.

III. Praktische voorbeelden

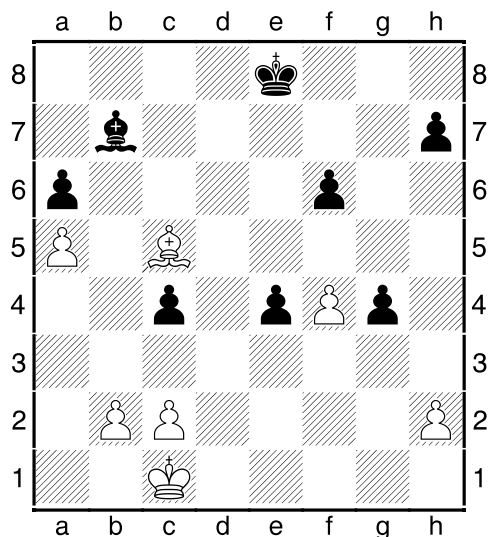
We kennen nu de algemene regels van eindspelen met ongelijke lopers (I), en ook zijn we nu bekend met theoretische remise- en winststellingen (II). Daarna selecteert de trainer praktijkvoorbeelden voor de pupil.

Op een vraag van een van de workshop deelnemers waarom Anish recentelijk een paar stellingen heeft verloren die weliswaar iets slechter waren, maar niet verloren (bijvoorbeeld tegen Yu Yangyi in Qatar), antwoordde Vladimir: 'dat vrijwel de meeste spelers het moeilijk vinden om iets slechtere maar passieve stellingen te houden. Het is psychologisch onplezierig om niets te doen en passief te moeten verdedigen. De uitzondering is wat hem betreft Magnus Carlsen.'

In het volgende voorbeeld verliest Peter Leko (een speler die erom bekend staat veel remises te spelen) zijn geduld. 'Zelfs voor de passieve Leko is het moeilijk om steeds passief te blijven spelen.'

Leko-Shirov, European Club Cup Eilat 2012

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 a6 6.Le3 e6 7.f3 b5 8.Dd2 Pbd7 9.g4 Pb6 10.a4 Pc4 11.Lxc4 bxc4 12.a5 Lb7 13.Pa4 d5 14.g5 Pd7 15.0-0-0 dxe4 16.f4 Tb8 17.Dc3 De7 18.Pf5 exf5 19.Txd7 Dxd7 20.De5+ Le7 21.Dxb8+ Dc8 22.De5 f6 23.gxf6 gxf6 24.Dd4 Dc6 25.Pc5 Lxc5 26.Dxc5 Dxc5 27.Lxc5 Tg8 28.Tg1 Tg4 29.Tgx4 fxg4

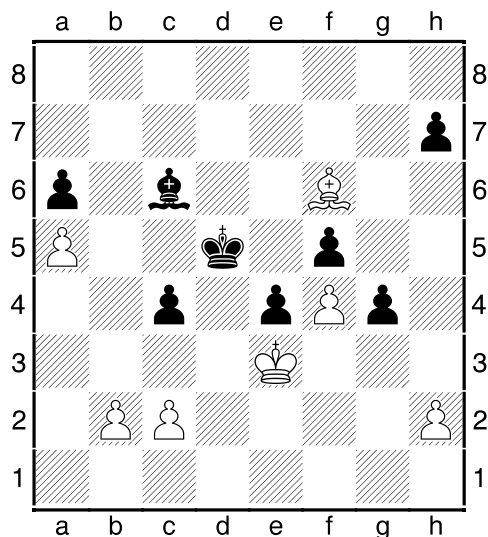

Zwart staat iets beter, maar wit moet in staat zijn om een vesting te bouwen.

30.Kd2 Kd7 31.Lf2

Zwart heeft geen winstkansen na 31.f5 Kc6 32.Ld4 Lc8 33.Lxf6 Lxf5 34.Ke3 Kd5.

31...Kc6 32.Ke3 Kd5 33.Lh4 f5 34.Lf6 Lc6

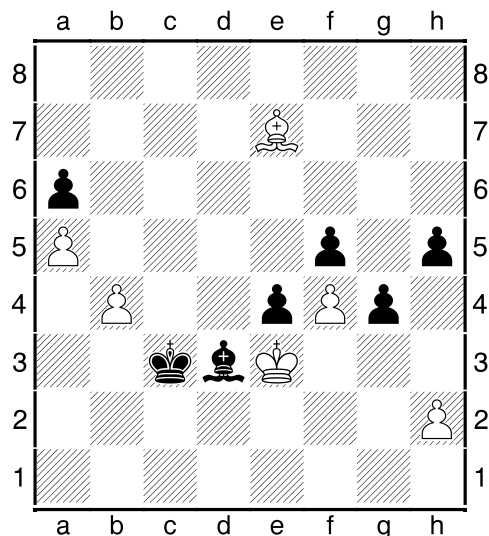
35.b4?

Dit is een methodische fout. Wit moet passief spelen en zijn vesting handhaven. Juist was 35.Le7 La4 36.Kd2 h5 37.Lh4 Kc5 38.Le7+ en zwart komt niet verder.

Zwart combineert in het vervolg de aanval op de a-pion (waarmee hij b3-b4 afdwingt en dan binnen kan komen met de koning), met het ondersteunen van de vrije e-pion, en het dreigende oprukken van de h-pion.

35...cxb3 36.cxb3 h5 37.Le7 Le8 38.Kd2 Kd4 39.Lf6+ Kc5 40.Kc3 Lb5 41.Le7+ Kd5 42.Kd2 Ld3 43.Kc3 Lf1 44.Kd2 Kd4 45.Lf6+ Kc5 46.Le7+ Kb5 47.b4 Kc4 48.Ke1 Ld3 49.Kd2 Kb3 50.Ke3 Kc3

Wit is nu in zetdwang.

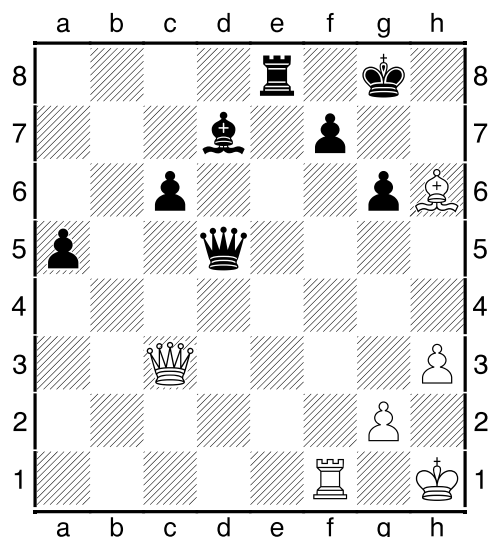

51.Lh4 Kxb4 52.Le1+ Kc5 53.Lh4 Lb5 54.Le1 Ld7 55.Lh4 Kb5 56.Le1 h4 57.Lxh4 Kxa5 58.Kd4 Kb5 59.Le7 a5 60.Kc3 Le6 61.Kd4 Lc4 62.Lh4 Lf1 63.Le7 Ka4 64.Kc3 e3 65.Lh4 Ka3 66.Kc2 a4 67.Le7+ Ka2 68.Lc5 e2 69.Lb4 a3
0-1

Shirov speelde een goede partij, maar Leko speelde slecht. Shirov is in het algemeen goed in eindspelen omdat hij heel sterk is in het snel berekenen van korte varianten. Nog een beroemd voorbeeld van zijn hand.

Topalov-Shirov, Linares 1998

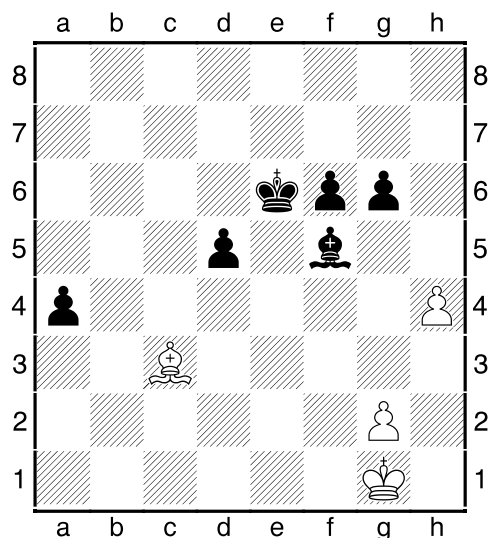
1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 d5 4.cxd5 Pxd5 5.e4 Pxc3 6.bxc3 Lg7 7.Lb5+ c6 8.La4 0-0 9.Pe2 Pd7 10.0-0 e5 11.f3 De7 12.Le3 Td8! 13.Dc2?! Pb6 14.Lb3 Le6 15.Tad1 Pc4! 16.Lc1 b5! 17.f4! exd4 18.Pxd4 Lg4 19.Tde1 Dc5 20.Kh1 a5 21.h3? Ld7 22.a4 bxa4 23.La2 Le8! 24.e5 Pb6 25.f5 Pd5 26.Ld2?! Pb4! 27.Dxa4 Pxa2 28.Dxa2 Lxe5 29.fxg6 hxg6 30.Lg5 Td5! 31.Te3 Dd6 32.De2 Ld7 33.c4 Lxd4 34.cxd5 Lxe3 35.Dxe3 Te8! 36.Dc3 Dxd5 37.Lh6

Wit staat twee pionnen achter maar heft nog steeds remisekansen dankzij de ongelijke lopers. Hij moet proberen de dames erop te houden omdat hij daardoor aanvalskansen houdt. Op de volgende zet was 37...De5 sterker.

37...Te5 38.Tf3 Dc5 39.Da1 Lf5 40.Te3 f6 41.Txe5 Dxe5 42.Da2+
Het eindspel na 42.Dxe5 fxe5 43.Kg1 Kf7 wint voor zwart.
42...Dd5! 43.Dxd5+ cxd5 44.Ld2 a4 45.Lc3 Kf7 46.h4 Ke6 47.Kg1

Wanneer wit nu de koning op e3 zou krijgen en de pion op g3 dan zou hij een vesting hebben.

Een beroemd diagram! Zwart speelt en wint.

47...Lh3!!

Een fantastische zet. Shirov wint dankzij deze zet een beslissend tempo.

Niet 47...a3 48.Kf2 a2 49.Ke3 Lg4 50.g3 Kf5 51.Ld4 en wit houdt remise. 47...Le4 48.Kf2 Kf5 49.g3 is vergelijkbaar.

48.gxh3

Zwart wint ook na 48.Kf2 Kf5 49.Kf3 Lxg2+ 50.Kxg2 Ke4 51.Lxf6 d4 52.Le7 Kd3 53.Kf2 Kc2 54.Lb4 d3

48...Kf5 49.Kf2 Ke4 50.Lxf6

Of 50.Ke2 a3 51.Kd2 d4 52.La1 f5 en wint.

50...d4 51.Le7 Kd3! 52.Lc5 Kc4 53.Le7 Kb3

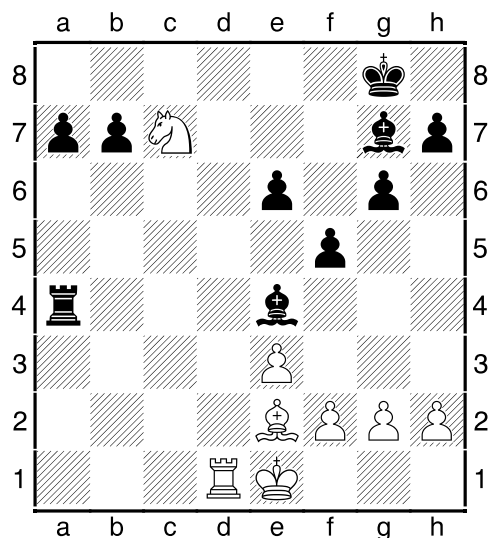
En Topalov gaf op vanwege 54.Lc5 d3 55.Ke3 Kc2 56.Lb4 a3.

0-1

Nu een recente partij waarin een jonge grootmeester een aantal leerzame fouten maakt.

Dreev-Artemiev, Moscow 2014

1.d4 Pf6 2.c4 g6 3.Pc3 d5 4.Pf3 Lg7 5.Lg5 Pe4 6.Lf4 Pxc3 7.bxc3 c5 8.cxd5 Dxd5 9.e3 0-0 10.Le2 cxd4 11.cxd4 Da5+ 12.Dd2 Dxd2+ 13.Kxd2 Pc6 14.Thc1 Td8 15.Tc5 Le6 16.a4 Ld5 17.Ke1 e6 18.Tcc1 Tdc8 19.Ld6 Pa5 20.Lb5 Pb3 21.Txc8+ Txc8 22.Tb1 Pa5 23.Lb4 Le4 24.Td1 Pb3 25.Ld3 Ld5 26.La3 f5 27.Tb1 Tc3 28.Le2 Pxd4 29.Pxd4 Txa3 30.Pb5 Txa4 31.Pc7 Le4 32.Td1

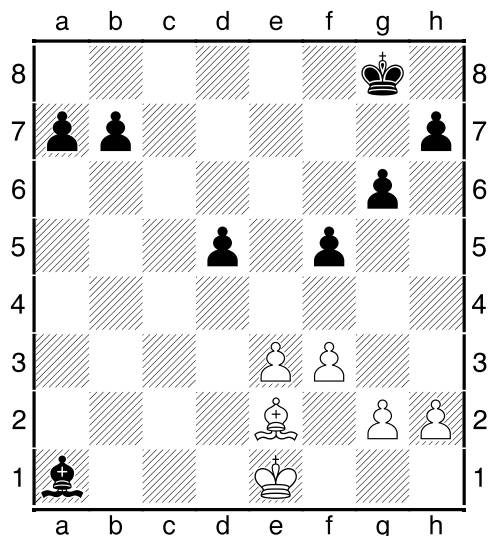

Dreev heeft de opening heel slecht gespeeld. Het eenvoudigst was nu 32...Lc3+ 33.Kf1 a5.

32...Ta1 33.f3 Ld5?!

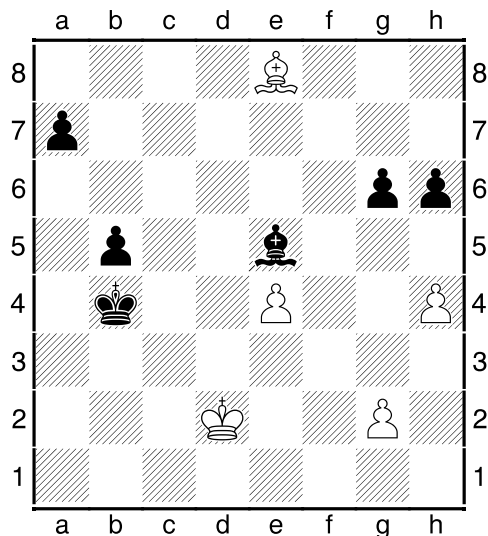
Een principiële fout. Artemiev is waarschijnlijk in slaap gesust door het zwakke spel van de ervaren grootmeester Dreev. Waarom afwikkelen naar ongelijke lopers waarin in het eindspel de kans op remise altijd groter is. Juist is 33...Lc6 34.Pxe6 Lc3+ 35.Kf2 b5 en met zijn loperpaar en vrijpionnen wint zwart makkelijk.

34.Pxd5 exd5 35.Txa1 Lxa1

Zwart heeft twee verbonden vrijpionnen meer, maar de winst is minder eenvoudig geworden.

36.Ld1 Kf7 37.Lb3 Ke6 38.e4 fxe4 39.fxe4 b5 40.Lxd5+ Kd6 41.Lg8 h6 42.Kd2 Le5 43.h4 Kc5 44.Lf7 Kb4 45.Le8 Op 45.Kc2 zou 45...Ka3 volgen.

Nu blijkt waarom afwikkelen naar het ongelijke lopereindspel niet handig was. Subtiliteit (of een goed begrip) was nu vereist. Zwart wint alleen met 45...a6! 46.Kd3 Ka3. Na de volgende zet is de winst verkeken.

45...g5? 46.hxg5 hxg5 47.Ld7! a6 48.Lc8 a5 49.Ld7 a4 50.Kd3 Ka5 51.Lg4 Kb6 52.Ld7 Kc5 53.Le8 Kb4 54.Ld7

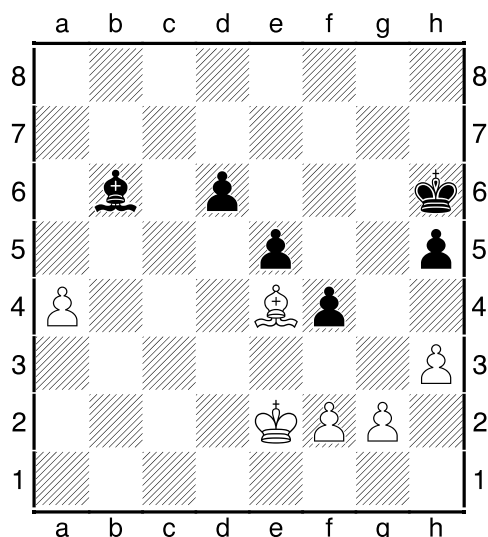
Dreev blijft aan de pion plakken. Het lukt zwart niet om en de koning op a3 te krijgen en de b-pion op b4. Dat was wel gelukt wanneer zwart 45...a6 had gespeeld. Het opgeven van de b-pion wint ook niet: **54...Kb3 55.Lxb5 a3 56.Lc4+ Kb2 57.Lf7 Lf6 58.Le6 Le5 59.Lf7 Lf6 60.Le6 Ld8 61.Kd4 a2 62.Lxa2 Kxa2 63.Kd5 Kb3 64.Kd6 Kc4 65.Kd7 Kd4 66.Kxd8 Kxe4 67.Ke7 Kf5 68.Kf7 g4 69.Kg7 Kf4 70.Kg6 Kg3 71.Kg5 Kxg2 72.Kxg4**

1/2-1/2

Kon in deze partij op de onervarenheid van de zwartspeler gewezen worden. Het volgende verlies van Svidler laat zien dat het ook voor de ervaren grootmeester moeilijk is om passief te blijven wanneer dat vereist is. (Misschien nou juist voor Svidler wel omdat hij van nature actief wil spelen).

Topalov-Svidler, Bilbao 2014

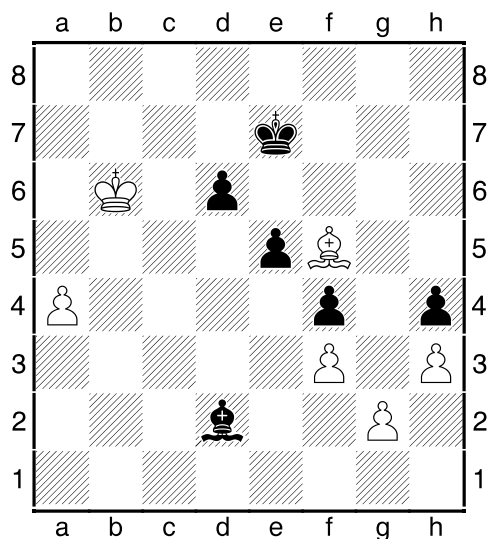
1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lb5 a6 4.La4 Pf6 5.0-0 Le7 6.Te1 b5 7.Lb3 0-0 8.a4 b4 9.d4 d6 10.dxe5 dxe5 11.Pbd2 Lc5 12.h3 De7 13.Ld5 Ld7 14.Pb3 Ld6 15.Lg5 h6 16.Lh4 g5 17.Lg3 Tad8 18.De2 Pb8 19.Lc4 Ph5 20.Pa5 Lc8 21.Ld5 Pf4 22.Lxf4 gxf4 23.Dc4 Kh7 24.Kf1 Lc5 25.Ted1 Lb6 26.Pc6 Pxc6 27.Lxc6 a5 28.c3 bxc3 29.Dxc3 Txd1+ 30.Txd1 Td8 31.Txd8 Dxd8 32.Ld5 f6 33.b4 axb4 34.Dxb4 Dd6 35.Dxd6 cxd6 36.Ph4 h5 37.Lc6 Kh6 38.Ke2 Kg5 39.Pf3+ Kh6 40.Pd2 f5 41.exf5 Lxf5 42.Pe4 Lxe4 43.Lxe4

In dit eindspel staat zwart amper slechter. Na 43...Kg5 houdt zwart zonder problemen remise. Om iets te gaan doen zal wit f2-f3 moeten spelen. Dan kan zwart altijd tegenspel houden via ...Kg5-h4-g3. Dimitri gaf later nog de volgende variant: 43...Kg5 44.g3 ffg3 45.fgg3 h4 46.g4 Kf4 47.Kd3 Lc7 48.Ld5 Ld8 49.Lc6 Lc7 50.Kc4 e4 51.Kd5 e3 52.Lb5 Ld8 53.Kxd6 Kg3 met remise.

De volgende zet is in principe juist (pionnen op de kleur van de eigen loper zetten als passieve partij) maar geeft deze actieve mogelijkheid op. Daarmee maakt zwart dus de keuze om passief te spelen.

43...h4 44.f3 Kg5 45.Kd3 Kf6 46.Kc4 Ke7 47.Kb5 Lf2 48.Kc6 Le1 49.Lf5 Ld2 50.Kb6

Terwijl Svidler de keuze had gemaakt voor passief spel besluit hij nu ineens actief te worden:

50...d5? Dit verliest. Zwart houdt remise na 50...Le3+ 51.Ka6 Kd8 52.Kb7 Ld2 53.Kb6 Le3+ 54.Kc6 Ld2 55.Kxd6 Lc3. Dimitri stuurde nog de volgende variant door die ook naar remise leidt: 50...Le3+!

51.Kb5 Kd8 52.Kc6 Ld2! 53.Kxd6 Lc3 54.a5 Lxa5 55.Kxe5 Ld2 56.Le4 Ke7 57.Kf5 Le3 58.Kg5 Lf2 59.Kxf4 Kf6.

51.a5 Kd6 52.a6 Le3+ 53.Kb7 Lf2 54.Lc2!

Zwart maakt remise na 54.a7 Lxa7 55.Kxa7 Kc5 56.Kb7 Kd4 57.Kc6 e4 (Dimitri).

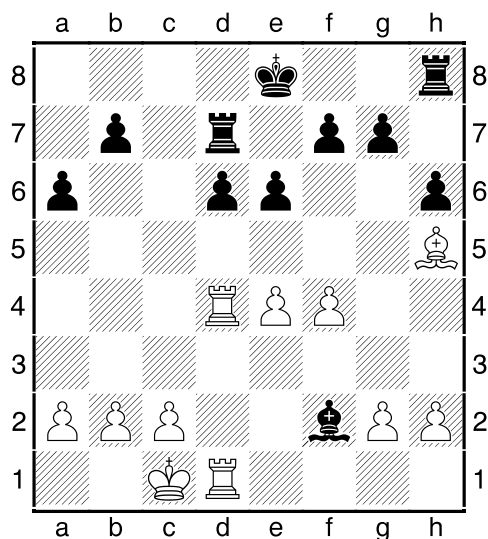
54...Lg1 55.a7 Lxa7 56.Kxa7 Kc5 57.Kb7 Kd4 58.Kc6 e4 59.Ld1!

1-0

Wat Svidler in de volgende partij doet is nog erger.

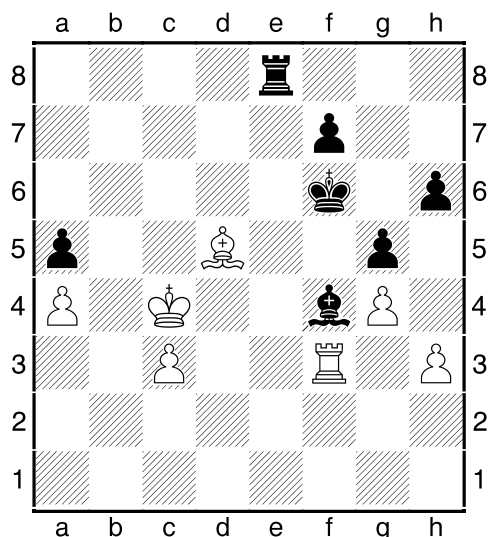
Kramnik-Svidler, Wijk aan Zee 2004

1.e4 c5 2.Pf3 d6 3.d4 cxd4 4.Pxd4 Pf6 5.Pc3 a6 6.Lg5 e6 7.f4 Db6 8.Dd2 Pc6 9.0-0-0 Dxd4 10.Dxd4 Pxd4 11.Txd4 Le7 12.Pa4 Ld7 13.Pb6 Td8 14.Pxd7 Txd7 15.Le2 h6 16.Lh4 Ph5 17.Lxh5 Lxh4 18.Thd1 Lf2

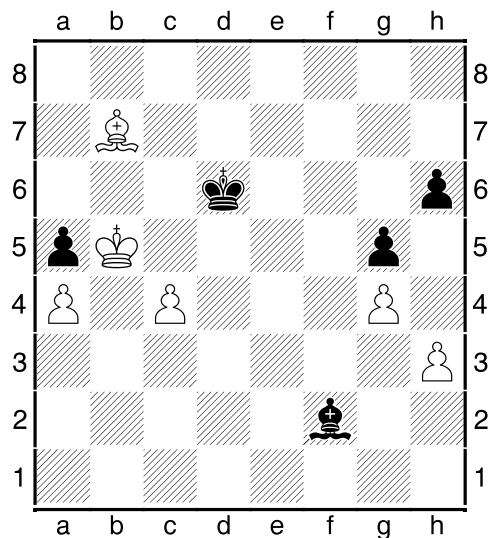
De stelling is helemaal gelijk, maar Kramnik speelt door.

19.T4d3 Ke7 20.Kb1 Tc8 21.Lg4 Tc4 22.Lf3 g6 23.b3 Tcc7 24.Le2 Td8 25.g4 Lc5 26.Th3 Th8 27.Kb2 Tcc8 28.a3 Tcd8 29.b4 Lf2 30.a4 d5 31.Tf3 Lb6 32.exd5 Txd5 33.Txd5 exd5 34.Td3 Lc7 35.Lf3 Lxf4 36.h3 b6 37.Kb3 Kf6 38.Lxd5 Te8 39.c3 a5 40.bxa5 bxa5 41.Tf3 g5 42.Kc4

Wit heeft er een miniem voordeel uit weten te peuren, maar de stelling blijft remise. Svidler ruilt nu de torens.

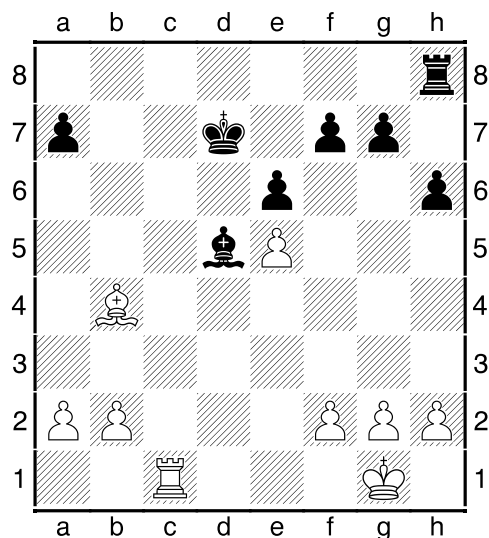
42...Te3 43.Txe3 Lxe3 44.Kb5 Ke5 45.Lxf7 Kd6 46.c4 Lf2 47.Le8 Ke7 48.Lc6 Kd6 49.Lb7

In deze stelling gaf Svidler opeens op! Een opmerkelijk besluit omdat het totaal remise is. De a- en de c-pion worden tegengehouden over dezelfde diagonaal a7-g1 en de zwart koning hoeft alleen maar mee te lopen met de witte.

1-0

Op verzoek van de deelnemers sloot Tukmakov af met twee voorbeelden uit zijn eigen praktijk. Beide met slechts kort commentaar.

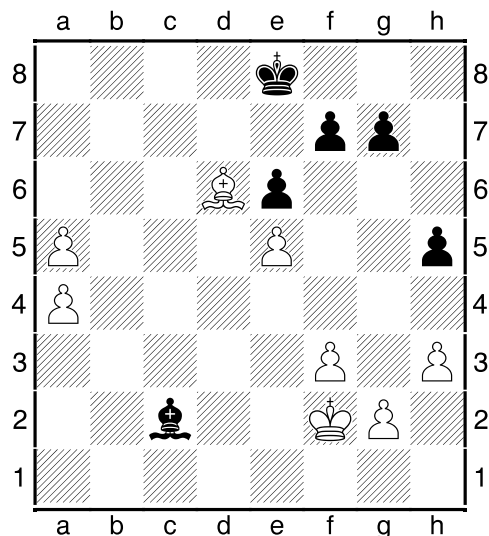

Tukmakov-Vasiukov, Leningrad 1971

Zwart kan kiezen of hij met of zonder torens wil spelen. Wanneer hij de torens erop houdt dan moet hij actief spelen, wanneer hij de torens ruilt dan moet hij passief blijven.

1...Tb8 1...Lxa2 2.Ta1 Tc8 3.Lc3 Ld5 4.Txa7+. 1...Tc8 2.Txc8 Kxc8 3.Lf8 g6 4.a3 h5 5.f3 Kd7 6.Kf2 Lc4 7.Ke3 a5 8.b4 axb4 9.Lxb4 Lf1 10.g4 Lc4 11.Kf4 Le2 12.gxh5 gxh5 13.Kg3 Ld1 14.f4.

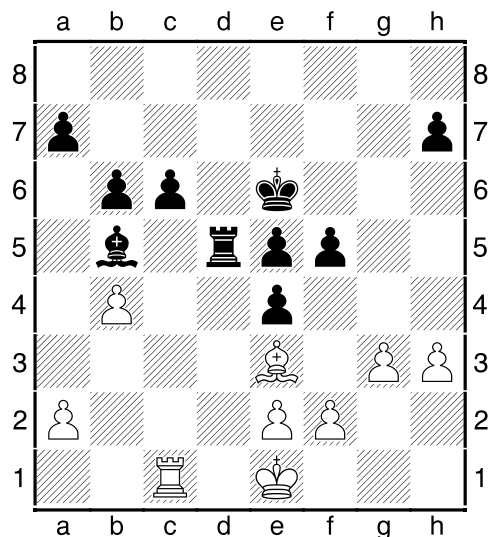
2.Lc3 Tc8 2...a5 3.a3 a4. **3.Td1 Ke8** 4.f3 a6 5.a3 Tc4 6.Kf2 Kd7 7.Ke3 Th4 8.h3 Tc4 9.Kd3 Tc8 9...g5!? **10.Kc2 Tc4** 11.b3 Tc8 12.a4 Tb8 13.b4 Ke7?! 13...Ke8. **14.Ld4! Ke8** 15.Kc3 Tc8+ 16.Lc5 a5 17.Td3 Kd7 18.Td2 h5 19.Kd3 Lb3 20.Ke3+ Ke8 21.Ld6 Tc3+ 21...axb4 22.a5 Tc3+ 23.Kf2. **22.Kf2 Tc2** 22...axb4 23.a5. **23.Txc2 Lxc2** 24.bxa5

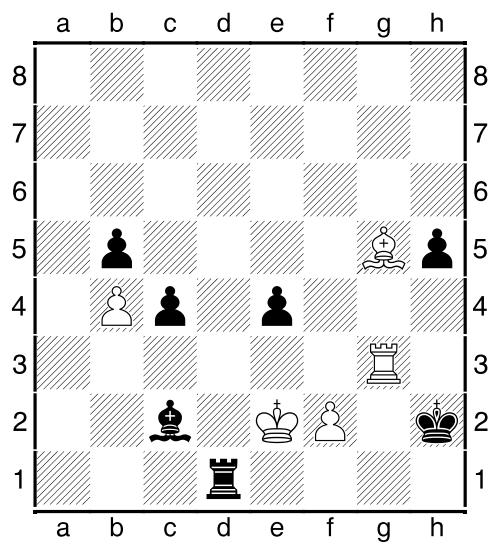
Dit ongelijke lopereindspel is verloren. 24...Ld3 24...Lxa4 25.a6 Lb5 26.a7 Lc6 27.g4 g6 28.gxh5 gxh5 29.Kg3 Lb7 30.f4 Lc6 31.Kh4 Lf3 32.Lc5+-. 25.g4 g6 26.Kg3 Kd7 27.gxh5 gxh5 28.Kh4 Lf1 29.a6 Kc8 30.a7 Kb7 31.Lc5 Lg2 32.Kg3 Lf1 33.h4 Le2 34.Kf4 Ld1 35.a5 Le2 36.Lb6 Ld1 37.Ke3 La4 38.a6+ Ka8 39.Kd4 Lb5 40.Kc5 Lxa6 41.Kd6 Le2 42.f4 Ld3 43.Ke7 Lg6 44.Kf6 Kb7 45.Ld4 Ka8 46.Kg5 Kb7 47.f5 Lxf5 48.Kxh5 Le4 49.Kg5 1-0

Andersson-Tukmakov, Biel 1996

1.d4 Pf6 2.Pf3 g6 3.c4 Lg7 4.g3 0-0 5.Lg2 d6 6.0-0 Pbd7 7.Pc3 e5 8.h3 c6 9.dxe5 dxe5 10.Le3 De7 11.Dc1 Te8 12.Td1 Pc5 13.b4 Pce4 14.Pxe4 Pxe4 15.Ph2 f5 16.Lxe4 fxe4 17.Lc5 Df7 18.Pg4 Le6 19.Ph6+ Lxh6 20.Dxh6 Lxc4 21.Td2 b6 22.Le3 Tad8 23.Txd8 Txd8 24.Dh4 Td5 25.Dg4 Df5 26.Dxf5 gxf5 27.Kf1 Kf7 28.Ke1 Ke6 29.Tc1 Lb5

30.Tc2 30.Td1 La4 (30...Txd1+!? 31.Kxd1 Kd5 32.Ld2 Kc4 33.Kc2 La4+ 34.Kc1 h5) 31.Txd5 (31.Td2 Tb5 32.a3 c5 33.Tb2 Kd5) 31...cxd5 32.Lg5 d4. 30...La4 31.Tc1 Td7 32.Ld2 Tf7 33.e3 Td7 34.Tc3 Tg7 35.Ta3 Lb5 36.Tc3 Tg6 37.Ta3 a6 38.Tc3 Th6 39.h4 Tg6 40.Lc1 Kd5 41.Ld2 Td6 42.Tc1 Ke6 43.Lc3 Td3 44.Lb2 La4 45.Ke2 Lb5 46.Ke1 La4 47.Ke2 Td5 48.Lc3 Kf7 49.Lb2 Kg6 50.La1 Kh5 51.Lb2 Kg4 52.Lc3 Lb5+ 53.Ke1 Kf3 54.Tc2 Ld3 55.Tb2 c5 56.a3 c4 57.a4 b5 58.axb5 axb5 59.Ta2 h5 60.Tb2 f4 61.gxf4 exf4 62.exf4 Kxf4 63.Ta2 Kg4 64.Ta7 Kxh4 65.Tg7 Kh3 66.Lf6 Lc2 67.Tg3+ Kh2 68.Lg5 Td1+ 69.Ke2

69...Td3! 70.Lf4 Txf3 71.fxf3 71.Lxg3+ Kh3 72.Le5 Ld3+ 73.Ke3 Kg4+. 71...Kg2 72.Le5 Ld3+
73.Ke3 Kf1 74.Lc3 Lb1 75.Ld2 Kg2
0-1